BURSA HANLAR BÖLGESİ ÇARŞIBAŞI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI
İLE ÇELİŞEN İMALATLAR RAPORU

Kültürel mirasın doğru olarak korunması ve yaşatılması yalnızca kamu tüzel kişilikleri ve yerel yönetimlerin gayretleri ile sürdürülebilecek bir süreçler olmayıp STK'lara, meslek odalarına da önemli görevler düşmektedir. TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şubesi bu sorumluluk bilinciyle, kenti ve toplumu ilgilendiren sorunların çözümünde bilgi alışverişinde bulunarak doğru çözümlere ulaşmayı hedeflemekte ve yerel yönetimlerle birlikte ilgili kamu kuruluşları ile ortak çalışmalar yapmaktadır. Bu doğrultuda TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şubesi ile Bursa Büyükşehir Belediyesi arasında 24.07.2020 tarihinde imzalanan Hanlar Bölgesi İşbirliği Protokolü' nün sorumluluklarını yerine getirebilmek amacıyla Şubemiz bünyesinde kurulan "Hanlar Komisyonu" üyeleri ve Şubemiz Yönetim Kurulu, Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen "Bursa Hanlar Bölgesi Çarşıbaşı Kentsel Tasarım Yarışması" ile elde edilerek uygulanmaya başlanan kentsel tasarım projesini yerinde inceleme gezisi düzenlemiştir.

25.11.2022 tarihinde yüklenici firma yetkilileri, belediye ilgili birim çalışanları ve yarışmada birincilik ödülü alan proje müellifi eşliğinde gerçekleştirilen inceleme gezisinde etrafı Bursa Büyükşehir Belediyesi brandaları ile çevrilmiş alan dahilinde Cumhuriyet Caddesi üzerindeki çelik konstrüksiyon ve bu yapıya yakın konumda zemin üzerindeki betonarme inşaat ile eklerinin aykırı durumu dikkat çekmiş ve bu yapılar özellikle incelenmiştir.

Bölgenin geneli ile ilgili ayrıntılı görüş raporu hazırlanmakla beraber özellikle yıkılan Boyner Binası ile ilgili olarak Zafer Plaza AVM'ye ait olan giriş yapısı ve yangın merdiveni betonarmesine saplanan, işlevi belirsiz ve kaçak yapıldığı anlaşılan çelik imalatların uygunsuzlugu dikkat cekmis ve sözkonusu imalatlara ait projelerin Koruma Bölge Kurulu'na müracatı olduğu öğrenildiğinden ivedi olarak ön rapor hazırlama gerekliliği doğmuştur. Söz konusu inşa faaliyetlerinin aşağıda özetlenen sebeplerle inşaatlarının durdurulması ve proje alanına uygun düzenlemelerin yapılması için yıkımlarının gerektiği saptanmıştır. Bu bağlamda başta Koruma Bölge Kurulu olmak üzere kamuoyunu bilgilendirmek gerekliliği ile bu rapor hazırlanmıştır..

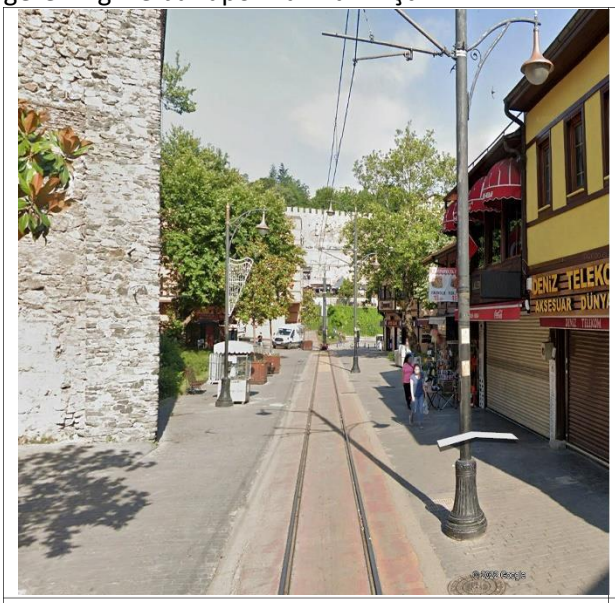

Boyner Binası yıkılmadan önce (Kaynak Google Earth)

Bugün

a. Çelik konstrüksiyon giriş yapısı, Cumhuriyet Caddesi üzerinde, caddenin sonunda açılmış bulunan boşluk algısını yok edecek şekilde baskın bir yapı konumundadır. Cumhuriyet Caddesi 1906 yılında "Hamidiye" adıyla hizmete açıldığı zaman cadde üzerinde Pirinç Han, Perşembe Hamamı gibi yapıların bazı bölümlerinin yıkılmasını gerektirecek denli bir öneme sahip bulunarak açılmış, 2011 yılında araç trafiğine kapatılması sonucunda günümüzde Hanlar Bölgesi'nin en önemli yayalaştırılmış lineer aksı konumuna gelmiş ve cadde üzerinde "nostaljik tramvay hattı" açılmıştır. Caddenin araç trafiğine açık olduğu tarihlerde yapılmış bulunan Zafer Plazanın bir parçası olan Boyner binasının oluşturduğu kütle, henüz caddenin bu kısmı meydanlaşmamış ve ardı sıra gelen yapı bloğunun devamı niteliğindeyken caddeye doğru bir konumlanması algıda sorun yaratmazken bölgedeki yıkımlardan sonra inşa edilen çelik konstrüksiyon giriş yapısının yaya ölçeğinde caddenin ortasına kadar uzanmış hal, yayalaşma ve meydan olma hali düşünüldüğünde rahatsız edici bir algı yaratmaktadır.

2006 Hava Fotoğrafı(Kaynak Google Earth)

2011 Hava Fotoğrafı(Kaynak Google Earth)

2022 Hava Fotoğrafı(Kaynak Google Earth)

b. Çelik konstrüksiyon giriş yapısının bulunduğu alanda, birincilik ödülü alan yarışma projesinde “Giriş saçağı ve Toplanma noktası” bulunmaktadır. Proje raporuna göre “ Labirentvari tarihi doku içinde, hanların giriş ve çıkışlarının kendini gizlediği bölgede, özellikle bölgenin yabancısının ve turistlerin alanı daha kolay okuyabilmelerine ve deneyimleyebilmelerine yardımcı olacak; hanlara ve yeni yaratılan odak noktalarına uğrayan bir gezinti rotası tasarlanmıştır. Bu rotanın başlangıç noktası olarak işaretlenen ve toplanmaya kolaylık sağlayıp nirengi noktası görevi üstleneceği düşünülen giriş saçağı ve işaret kulesi tasarlanmıştır.” (https://www.arkitera.com/proje/1-odul-bursa-hanlar-bolgesi-carsibasi-kentsel-tasarim-proje-yarismasi/) denilmektedir. Yarışma ile ele alınan alan, bir bütündür. Ve bütünün gerektirdiği uygulamaların yapılabilmesi amacıyla Boyner Binası yıkılmış ancak yerine yine alanla bütünleşmeyen aykırı uygulamalar yapılmak istendiği görülmektedir.

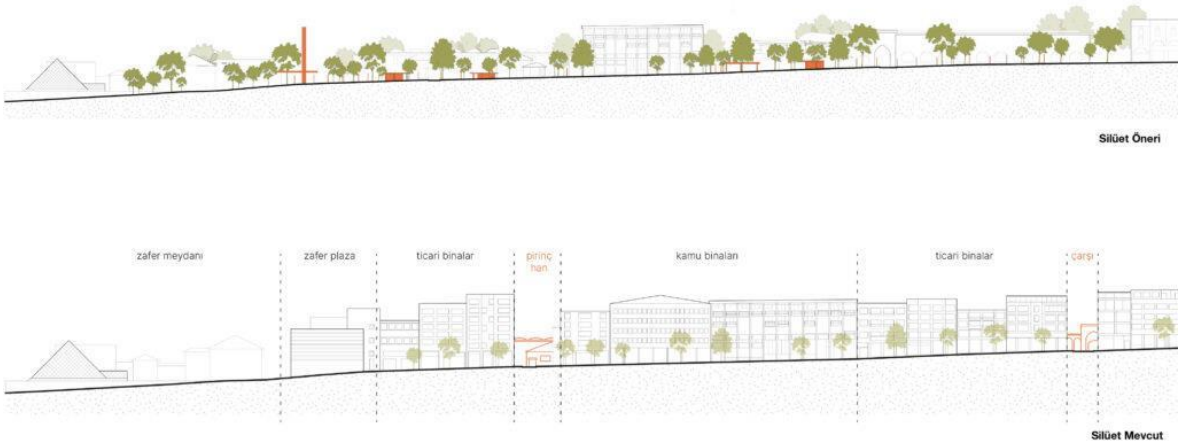

Kaynak: https://www.arkitera.com/proje/1-odul-bursa-hanlar-bolgesi-carsibasi-kentsel-tasarim-proje-yarismasi/

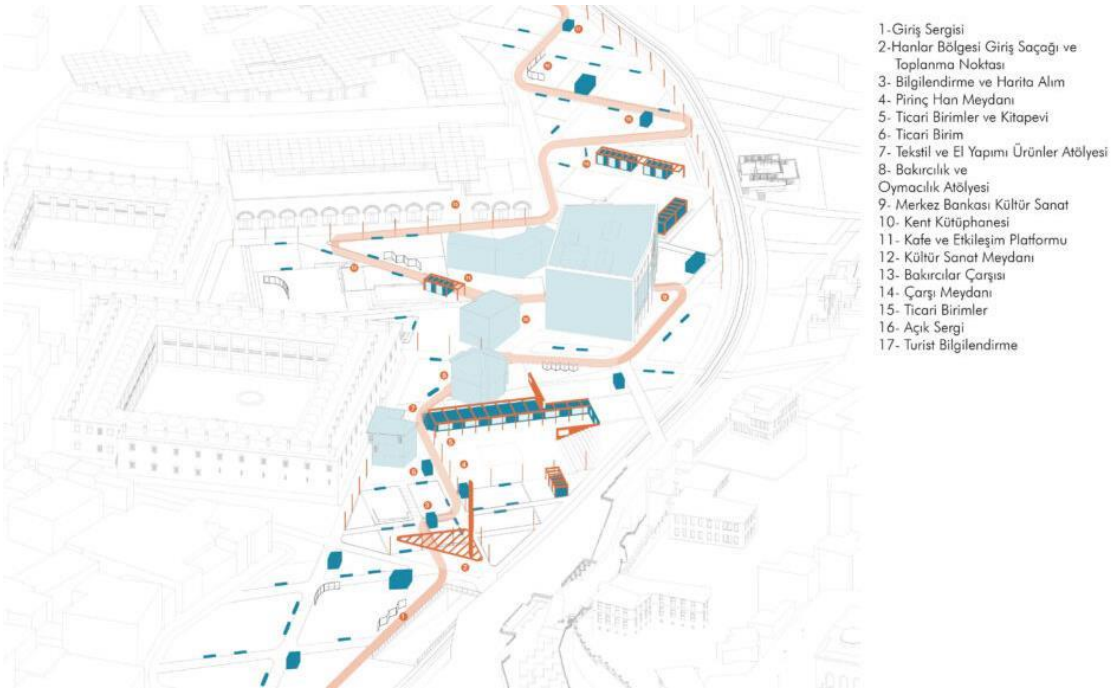

Kaynak: https://www.arkitera.com/proje/1-odul-bursa-hanlar-bolgesi-carsibasi-kentsel-tasarim-proje-yarismasi/

Kaynak: https://www.arkitera.com/proje/1-odul-bursa-hanlar-bolgesi-carsibasi-kentsel-tasarim-proje-yarismasi/

Kaynak: https://www.arkitera.com/proje/1-odul-bursa-hanlar-bolgesi-carsibasi-kentsel-tasarim-proje-yarismasi/

c. Yangın merdiveni betonarmesi ve bu yapıya saplanan çelik imalatlar, yarışma projesi ile çözümlenmeye çalışılan yayaların meydanlar arasında rampalar vasıtasıyla yürümesine olanak sağlayacak düzenlemeye imkan vermeyecek şekilde kotu yükseltmekte ve bu alan çevresinde merdiven yapılmasını zorunlu hale getirmektedir.

d. Yangın merdiveni betonarmesine saplanacak çelik imalatların burada kiralanabilir alanlar yaratması riski bulunmaktadır. Tüm alan kamu yararı düşünülerek kamulaştırılmışken zemin üzerinde ticari kaygılar ön planda tutularak mekan yaratılması projenin bütünlüğüne zarar vermektedir.

d. Çelik konstrüksiyon giriş yapısı ve yangın merdiveni ile merdivene bitişik yapılan imalatlar; Bursa Hanlar, Reyhan Koruma Amaçlı İmar Planı kapsamında kentsel sit alanında kalması ve Pirinç Han, İpek Han, Bakırcılar Çarşısı gibi anıt tescilli binalara cephe veren konumda olması ayrıca UNESCO Dünya Miras Alanı Yönetim alanı sınırları içerisinde bulunması sebepleriyle Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı ile inşa faaliyet yürütülebilecekken, herhangi bir izin olmadan inşaata başlanması ciddi bir ihlaildir.

SONUÇ :

Proje alanı için ulusal ölçekte düzenlenen yarışma ve akabinde kamuoyunda gerçekleşen tartışmalar düşünüldüğünde; bölgeye uygun olmayan inşai imalatların derhal kaldırılması, tüm bu alanın boşaltılmasına gerekçe olan sürece uyumlu ve elbette ancak proje müellifi tarafından hazırlanmış imalatların yapılmasına özen gösterilmesi gerekmektedir.

İmza

Bilgi Notu:

1. Kaynak belirtilmeyen görseller 25.11.2022 tarihinde komisyonumuzca kayıt altına alınan fotoğraflardır.
2. UNESCO Dünya Miras Alanı Hanlar Bölgesi ve Yönetim Alanı Sınırları

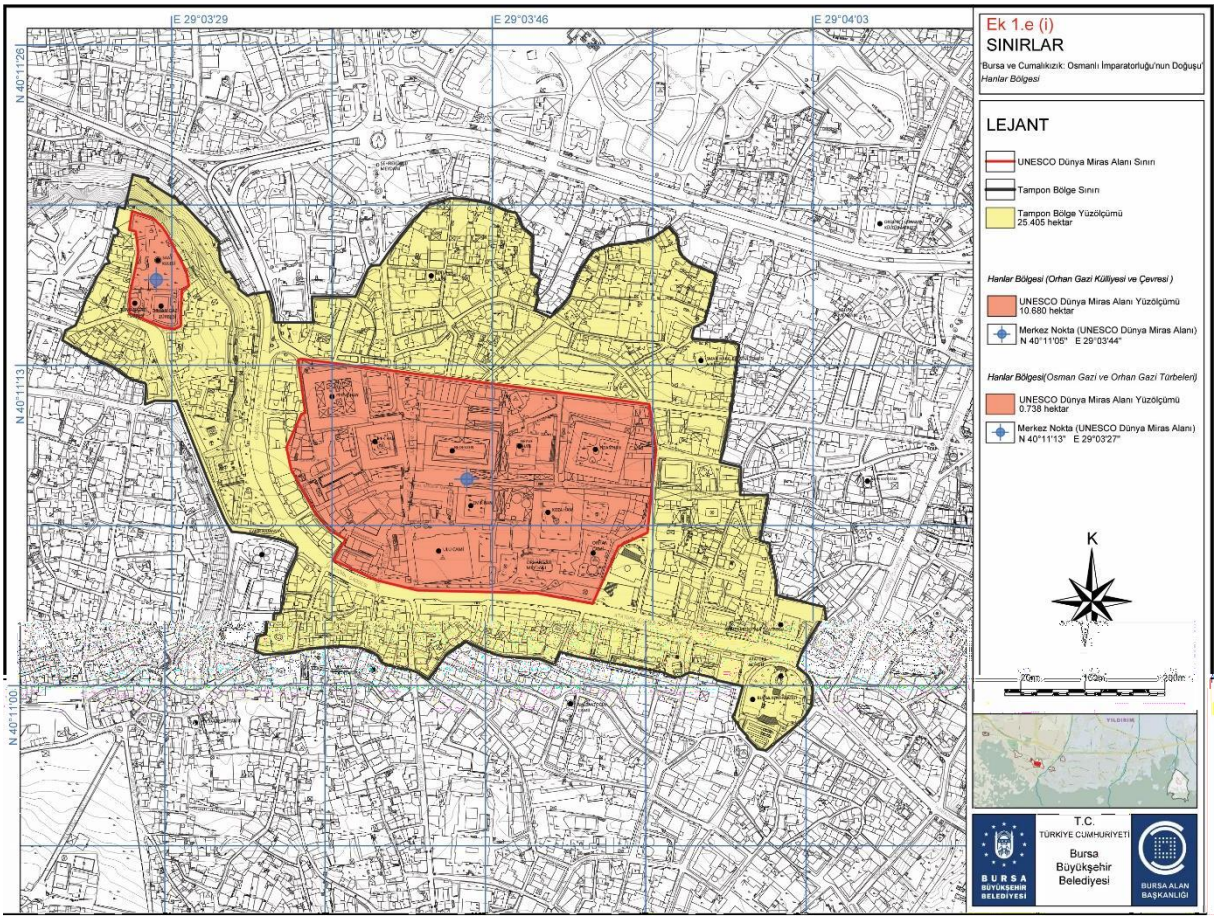

Kaynak: http://alanbaskanligi.bursa.bel.tr/wp-content/uploads/2015/07/1BNDRS-2014-TR-Hanlar-B%C3%B6lgesi.jpg